

STANOWISKO
XVI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Wisła, 9 kwietnia 2013 r.

w sprawie zmian w systemie finansów publicznych

Reforma samorządowa 1998 roku stworzyła podstawy ustrojowe dla dwóch nowych szczebli samorządu terytorialnego i dokonała decentralizacji zadań publicznych. W ślad za tym miała pójść decentralizacja finansów publicznych, zapewniająca adekwatność uzyskiwanych przez powiaty i województwa dochodów do powierzonych im zadań. Niestety decentralizacja w tym drugim zakresie ostatecznie nie doszła do skutku.

W efekcie do dziś dnia powiaty są zmuszone funkcjonować w systemie, w którym dochody są ustalone na poziomie niższym niż rzeczywiste potrzeby. W okresie minionych 15 lat, stan ten uległ dalszemu pogorszeniu, ze względu na permanentne przekazywanie nowych zadań bez zadowalającej rekompensaty finansowej.

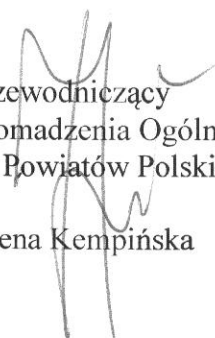
Co więcej – w wielu obszarach utrzymywane są nieracjonalne przepisy prowadzące do nieefektywnego wydatkowania środków publicznych. Najlepszym tego przykładem może być opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne osób bezrobotnych przez powiatowe urzędy pracy – co powoduje rejestrowanie się osób nie zamierzających poszukiwać pracy, na których aktywizację bezsensownie wydatkowane są pieniądze, czy też niektóre przepisy Karty Nauczyciela – uniemożliwiające dostosowanie usług oświaty do rzeczywistych potrzeb.

Wszystkie te czynniki prowadzą do sytuacji, w której – mimo podjęcia niejednokrotnie wielkich wyrzeczeń – część powiatów nie będzie w stanie wypełnić w przyszłym roku, wynikającej z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, relacji koniecznych do spłacenia w danym roku rat kredytów i pożyczek, wykupu papierów wartościowych oraz potencjalnych kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji do uśrednionej w skali trzech lat nadwyżki operacyjnej, a tym samym nie będzie mogła uchwalić budżetu. Jest to najbardziej dobitny dowód na osiągnięcie kresu wydolności obecnego systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

W tej sytuacji żądamy szybkiego podjęcia prac nad stworzeniem nowego systemu. Powinien on być pochodną standaryzacji obowiązkowych zadań publicznych i uwzględniać w szczególności:

- przyznanie powiatom władztwa podatkowego. Dzisiaj bowiem powiaty są takiego władztwa pozbawione – wbrew normie wynikającej z art. 9 ust. 3 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego wskazującej, że przynajmniej część zasobów finansowych społeczności lokalnych powinna pochodzić z opłat i podatków lokalnych, których wysokość społeczności te mają prawo ustalać;
- zwiększenie efektywności poszczególnych źródeł dochodowych, w szczególności poprzez wprowadzenie powszechności obciążenia poszczególnymi daninami publicznymi;

- reformę systemu opłat adiacenckich – zapewniającej w szczególności odpowiedni współudział beneficjentów inwestycji publicznych w ponoszeniu kosztów również inwestycji powiatowych;
- zmiany w przepisach dotyczących opłaty skarbowej – zapewniające, że beneficjentem opłaty jest organ wykonujący działania obciążone tą opłatą.

Przewodniczący
XVI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Marzena Kempieńska